

Myrthe Buitenhuis, Erik (midden) en Peter zochten vier jaar lang naar informatie.

STILL UIT DE DOCUMENTAIRE

DOCUMENTAIRE 'Peter en Erik' over een tweeling die bij de adoptie gescheiden werd

'Waarom? Waarom toch?

„Ik wil een broertje.” Hoe vaak heeft Erik Hulsegge dat niet gezegd toen hij opgroeide in zijn adoptiegezin? Nou, hij had er één, zonder dat hij het wist. Een tweelingbroer, Peter Anema. Ook geadopteerd. Maar door een ander stel ouders.

ook in tegen de heersende opvattingen en de bestaande praktijk dat broertjes en zusjes naar eenzelfde adoptiegezin horen te gaan. Toch gebeurt het.

Waarom?

Sterker nog, als Eriks adoptieouders hem komen halen, komen ze erachter dat er een tweelingbroertje is. Ze zien hem toevallig. Ze zeggen dat ze Peter ook willen adopteren. In de documentaire komt een verzorgster aan het woord die erbij was toen de adoptieouders dat zeiden. Maar niks ervan. De adoptieouders krijgen alleen het advies: 'Zeg voorlopig maar niet tegen Erik dat hij de helft van een tweeling is'.

Stennis maken

Aandringen, stennis schoppen, dat durven de adoptieouders niet, uit angst dat de hulpverlening hen dan ongeschikt zal verklaren en Erik zal afnemen. Dat ze dan helemaal geen kind meer mogen.

Het verhaal van de gescheiden tweeling is niet onbekend. Hulsegge en Anema, inmiddels 56 jaar oud, waren er al eens mee op televisie, stonden ermee in diverse bladen en gaven een hele reeks lezingen her en der. Hulsegge is journalist en berichtte diverse malen over zijn adoptie bij zijn voormalige werkgever, RTV Noord. Anema vertelde vaak publiekelijk hoe hij als zeventienjarige op een paardenconcours werd achtervolgd door een meisje dat hem aanzag voor Hulsegge, waarna het balletje ging rollen, zijn adoptieouders hem inlichtten over het bestaan van zijn broer en er een ontmoeting met zijn broer tot stand kwam. Beiden verhaalden vaak, tegen eenieder die het maar horen wilde, over een latere ontmoeting met hun biologische moeder. „Zij was zeer emotioneel, de tranen kwamen van diep weg.” Ze vertelden over de kennismaking met hun vader.

„
Bovenop het onmenselijk trauma van adoptie raken de slachtoffers, bij het zoeken naar hun geschiedenis, in een Kafkaëske situatie

Het waarom van hun scheiding laat de broers al die jaren niet los. Toen ze hun dossiers een keer opvroegen, kregen ze te horen 'dit is juridisch gevoelig materiaal'. Hoezo? Ze leggen contact met documentairemaker Jesse Bleekemolen uit De Kwakel en de onderzoeksjournalist. Met z'n vieren gaan ze een poging doen om een antwoord te geven op de vraag 'waarom zijn we van elkaar los gerukt'. Wat volgt is een vier jaar lange speurtocht in de archieven, langs de instanties en de deskundigen en de medewerkers van toen, voor zover die nog in leven zijn en willen praten. In de dossiers komt één persoon naar voren die de scheiding initieert, een psycholoog, ene H.C.J. Koster. Maar het viertal heeft pech: hij is overleden, twee maanden voordat zijn naam boven komt drijven.

Het viertal laat zich niet ont-

moedigen. Stukje voor stukje wordt de puzzel gelegd. De Raad voor de Kinderbescherming, een grote speler in het adoptieverhaal, wil niet voor de camera verschijnen. De wijze waarop de raad vragen beantwoordt, roept wantrouwen op. Laten de medewerkers wel het achterste van hun tong zien? „Misschien zijn er andere dingen gebeurd waar wij geen weet van hebben”, oppert Buitenhuis. „Ik vind het idee van de scheiding van moeder en kind heel heftig. Wist je dat de meeste ongehuwde moeders hun kind niet opgaven? Voor het overgrote deel werd een oplossing gezocht in de familie. Of werd er een man gevonden. Bij de vrouwen die hun kind afstonden, werd erop toe gepraat. Ik heb het idee dat als een vrouw eenmaal in de trechter van de hulpverlening terecht kwam, dat de kans groot was dat ze dan haar kind kwijt raakte. Het zit in het systeem. De maatschappelijk werkers, de hulpverleners die direct met die vrouwen en kinderen werkten, hadden er een slecht gevoel over. Het waren een paar hoge heren (Trimbos en Heijmans, red.) die die 'gevallen vrouwen' maar niks vonden en de pleegouders wilden het graag. Als de slachtoffers van de adoptiepraktijk op zoek gaan naar het waarom en hoe, stuiten ze op gesloten deuren. Ze krijgen te horen dat de informatie er niet meer is of dat ze hun dossiers niet mogen inzien. Ze komen terecht in Kafkaëske, nachtmerrieachtige situaties. Bovenop het onmenselijke trauma van de afstand en adoptie komt dit er nog eens bij. Dat raakt mij wel.” Ze zegt dat ze heel goed snapt dat binnenlands geadopteerden nu bij de minister vragen om onbelemmerde toegang tot hun dossiers.

Experiment

De broers, Buitenhuis en Bleekemolen vermoedden dat er een verband is met het verhaal uit de

Amerikaanse documentaire 'Three Identical Strangers' (2018) over een drieling die -eveneens- in de jaren zestig is gescheiden en onderdeel bleek te zijn van een experiment. Wetenschappers in de VS gebruikten meerlingen, om de vraag te beslechten, 'is het *nature* die bepaalt wie je bent, of *nurture*?'. Buitenhuis had graag de onderzoeksopzet en -resultaten bekeken maar nee, het archief zit de komende veertig jaar op slot. Adoptiekundige René Hoksbergen zegt dat hij vermoedt dat in Nederland tientallen meerlingen gescheiden zijn. Buitenhuis: „Dat laat ik voor zijn rekening.” Kunnen de broers en de documentairmakers hun vermoeden hard maken dat 'men' Peter en Erik wilde gebruiken voor onderzoek? Het viertal stuit op nog iets anders. Al met al weet het een antwoord te formuleren op de vraag 'waarom'.

Vandaag en morgen, 22.15 uur, NPO2

Hoe gaat het nu?

Erik Hulsegge werkte lange tijd als journalist bij RTV Noord en is nu communicatieadviseur bij de gemeente Pekela. Hij woont samen met zijn vriendin in Blauwestad. Peter Anema werd net als zijn ouders aardappelpelboer in Middelstum, verkocht de boerderij en investeert nu in vastgoed. Hij en zijn vriendin hebben een zoon. Onderzoeksjournalist Myrthe Buitenhuis maakte eerder de serie de baby-industrie, over de internationale vruchtbaarheidsmarkt, en werkte mee aan verschillende uitzendingen over adoptie- en donorkinderen. Adoptie zal haar nog wel vaker gaan bezighouden, zegt ze.

Leonie Groen
l.groen@mediahuis.nl

Bij toeval komen de jongens achter het bestaan van elkaar. Waarom zijn ze gescheiden van elkaar? Dat is de rode draad in de tweedelige documentaire 'Peter en Erik' waarvoor onderzoeksjournalist Myrthe Buitenhuis uit Vreeland de research deed.

Het is 16 mei 1967. Een Groningse onderwijzeres die in Den Helder op een school had gewerkt en in de marinestad zwanger was geworden van een getrouwde man, bevalt in het rk-ziekenhuis in de stad Groningen van de eenenige tweeling. Ze zal de baby's niet houden. Ze krijgt een doek over haar gezicht, zodat ze de zuigelingen niet ziet. Hiermee wordt voorkomen dat de afstandsmoeder zich gaat hechten aan de kinderen die ze op de wereld zet. Ze zou weleens op haar besluit terug kunnen komen. Wat dan?

De jongens worden ondergebracht in een instelling, Toevluchtsoord. Als ze een half jaar oud zijn, gaan ze elk naar een ander gezin. Dat laatste is zeer, zeer tegen de zin van hun moeder. Ook de verzorgsters in Toevluchtsoord zijn fel tegen: 'Een tweeling haal je niet uit elkaar'. Het druist